

mageri og det, at Tanken og Haabet om de gamle historiske Minder: Bjdergrænsen og sligt holdes levende. Jeg kender godt Loyalitetserklæringerne, som jo netop er kommet frem i disse sidste Tider, men jeg er Psykolog nok til at vide, at det ene kan være relativt lige saa ærligt som det andet, at det kan ligge ved Siden af hinanden, og det ligger ved Siden af hinanden. Det kommer dog an paa at konstatere, hvad det er. Der er Loyalitetserklæringen, og der er et stigende Haab om, at Grænsen en Gang kunde blive en anden. Det kan bestaa ved Siden af hinanden, det bestaar ved Siden af hinanden. Vi husker alle godt, at Loyalitetserklæringerne fuldstændig tabte deres Betydning, da Tyskland brød sammen, og saadan noget kan ske igen.

Jeg anklager ikke, jeg konstaterer kun. Jeg vil, at man skal se Kendsgerningerne, som er, at man skal være ærlig mod hinanden. Selvfølgelig har Kulturkampen Lov til at gaa sin Gang, og den kan jo heller ikke standses med nogen som helst Magt. Statsmagten maa dog ikke være førende her, men Folkekrafterne selv. Det er et Standpunkt; jeg altid har indtaget og ogsaa indtager nu. Og jeg venter mig jo af Danmarks Fremstød mod Syd dette naturlige Gode, at Krafterne Syd fra, som er trætte, kommer i Bevægelse. Ja, det venter jeg, og det venter jeg som noget godt, og det maa det danske Folk for Resten ogsaa kunde se som noget godt, for saa kunde den Tid maaske komme, hvor Krafterne kommer i Balance, og vi faar roligere Forhold, end de er for Øjeblikket.

Det er meget alvorlige Ting, og naar jeg siger, at en saadan Kulturkamp gaar selvfølgelig sin Gang og har sin Ret, vil jeg tilføje, at selvfølgelig gives der dog her uskrevne Love — man kan ikke skrive dem — for, hvad der er tilladeligt i denne Retning, hvad der virkelig bærer Præg af Kulturoverlegenhed og hvad ikke. Det ærede Medlem Hr. Rode prøvede at røre ved disse vanskelige Ting, som, jeg siger det endnu en Gang, man ikke kan fatte i Paragraffer og Lovbestemmelser, han talte om de danske Aviser med tysk Sprog og mente, at de var i Grunden ikke tilladelige. Jeg vil være saa aabenhjertig selv at fortælle, at der har været en Tid, hvor man fra tysk Side brugte det samme, om end ikke i den Udstrækning, hvori det bruges nu, men jeg holder for, at det ikke var en Tid, hvor Folkekrafterne i Tyskland var særlig levende, og jeg betvivler, at det netop er

et Bevis paa Styrke, at Danmark bruger denne Vej, uden at jeg vil gaa saa vidt som det ærede Medlem Hr. Rode, naar han sagde: Dette er allerede utilladeligt. Sproget er ikke det eneste, der spiller sin Rolle og har sin Betydning skønt det vistnok er det mest betydende Moment i den hele nationale Kulturkamp. Hele Situationen, saaledes som jeg ser den baade i Europa og i de Danmark nærmeste Kredse, er saa alvorlig, at der kræves en stor Selvbeherskelse for at finde den rette Vej, og hvad jeg især tog Sigte paa, naar jeg prøvede en Gang at oprulle disse Forhold, var dette: Jeg advarede allermost mod, at Danmark nogen Sinde igen venter sig noget godt af, at andre Magter træder ind imellem de to Folk.

Der kunde være andre Ting, jeg havde Lyst til at belyse, men jeg afstaar fra det i Dag for ikke at svække det, der har langt større Betydning end alt det andet, disse delvis udenpolitiske, delvis mellemfolkelige Forhold, der bestemmer det gensidige Forhold mellem det tyske og danske Folk og for en stor Del de europæiske Forhold i det hele. Der er dog een Ting, jeg gerne vil have Lov til at røre en lille Smule ved, fordi den ogsaa staar i Forbindelse med hele den Verdenssituation, der har sin Oprindelse fra Versailles-Traktaten, og det er Indfødsretsspørgsmaalet. Her blev jo en hel Del ordnet den Gang, idet de, som var født heroppe, havde Lov til at optere, og man har jo gerne villet ordne det hele, saa at der ikke skulde være Uklarheder herefter. Der vil alligevel opstaa en Del Uklarheder, og der vil være andre Tilfælde, maaske en hel Del Tilfælde, der kan være haarde nok. Jeg vil gerne henpege paa de mange Tilfælde, som angaar den ene Del af Befolkningen saa godt som den anden, den danske som den tyske. Der er en hel Del Mennesker dernede, som er født dér, som har faaet deres Opdragelse dér, som maaske har haft deres Læretid dér. De har arbejdet dér, indtil de blev en 20—30 Aar gamle, og saa i den kritiske Tid mellem 1. Oktober 1918 og 15. Juni 1920, hvor man skal eftervise, at man har været dér, var de maaske fraværende i nogle Maaneder eller i nogen Tid, maaske endda i Danmark, og nu har de ikke Ret til, har ikke Krav paa at blive anerkendt som danske Statsborgere. Men jeg mener, at de har alligevel en moralsk Ret til det. Den Vej, de bliver henvist til at gaa, er jo den at indgive Andragende til Folketinget om at blive optaget som danske Statsborgere. Jeg vil gerne spørge Tinget og ogsaa den højt-